

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України

«Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

В Україні на сучасному етапі виробництво електроенергії з відновлювальних джерел енергії, особливо з енергії сонячного випромінювання, розвивається надшвидкими темпами. За динамікою розвитку відновлюваної енергетики Україна займає третє місце в Європі. Досягнення такого рівня розвитку відновлювальної енергетики забезпечено передбаченим Законом України «Про електроенергетику» механізмом стимулювання інвестицій в цей сектор економіки – застосуванням «зеленого» тарифу, а також низка інших пільг та преференцій.

Європейський досвід розвитку відновлювальної енергетики свідчить про зниження темпів стимулювання виробництва електроенергії з енергії сонячного випромінювання, зокрема, шляхом встановлення фіксованих тарифів. У Німеччині застосування фіксованих тарифів на вироблену електроенергію поширюється на фотовольтаїчні електростанції з встановленою потужністю до 10 МВт.

В значній кількості європейських країни механізм підтримки відновлювальної енергетики шляхом встановлення фіксованих тарифів зберігається лише щодо малих, міні- і мікроустановок. В окремих країнах Європи, зокрема в Словаччині, підтримкою користуються виключно фотовольтаїчні установки, встановлені на дахах або фасадах будівель/споруд. В інших країнах, наприклад в Іспанії, обсяги виробництва електроенергії з енергії сонячного випромінювання обмежуються.

Функціонування у складі Об'єднаної енергетичної системи України потужних електростанцій, що виробляють електроенергію з енергії сонячного випромінювання, характеризується різко змінними режимами її генерації, що призводить до додаткових витрат енергосистеми на диспетчеризацію електростанцій та підтримання резервних потужностей в ній для регулювання режимів роботи електрогенеруючих установок, що використовують енергію сонячного випромінювання.

З урахуванням зазначених тенденцій законопроектом пропонується забезпечити інвестиційно привабливий рівень «зеленого» тарифу виключно щодо малопотужних об'єктів сонячної енергетики, а саме: наземних сонячних електростанцій, потужністю не більше 10 МВт, а також щодо фотовольтаїчних установок, монтованих на дахах або фасадах будівель/споруд. При цьому, для потужних наземних сонячних електростанцій передбачається зменшення тарифу, що робить подальше інвестування в розвиток потужних сонячних електростанцій економічно малопривабливим.

Законопроектом також пропонується уніфікувати порядок визначення обсягу купівлі Оптовим ринком електричної енергії України електроенергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, з порядком, що застосовується до виробників традиційної енергетики, щодо врахування власного споживання виробником електроенергії на процеси, пов'язані з виробництвом електроенергії (власні та господарські потреби). Існуючий порядок визначення обсягу проданої до

енергоринку електроенергії з альтернативних джерел містить приховані преференції у порівнянні з виробниками з традиційних джерел енергії і створює можливість спекулювання виробниками електроенергії з альтернативних джерел енергії різницею тарифів на вироблену та спожиту ними для власних потреб електроенергію.

Також законопроектом передбачається скасувати фіксовані на певну дату роздрібні ціни на електричну енергію для суб'єктів господарської діяльності, які реалізують інноваційні проекти, що передбачають впровадження та виробництво обладнання, матеріалів, сировини і комплектуючих для виробництва обладнання, яке виробляє енергію з альтернативних джерел енергії. Передбачається скасування наявних преференцій при приєднанні об'єктів альтернативної електроенергетики до електричних мереж електропередавальних організацій.

Передбачається внесення відповідних змін щодо державних гарантій закупівлі Оптовим ринком електричної енергії України електроенергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, з урахуванням впорядкування щодо споживання електроенергії на власні та господарські потреби таких виробників.

З метою покращення інвестиційного клімату в Україні, залучення фінансових ресурсів у сферу використання нетрадиційних джерел енергії, забезпечення можливостей доступу до ринку альтернативної енергетики широкого кола інвесторів законопроектом пропонується усунення вимог дотримання місцевої складової при створенні об'єктів альтернативної енергетики, що виробляють електроенергію з сонячного випромінювання, біомаси та біогазу.

Необхідність приведення законодавства України до вимог директив Європейського Союзу реалізується шляхом внесення змін до Закону України «Про альтернативні види палива» стосовно уточнення поняття «біомаса» в частині приведення його у відповідність до Директиви 2009/28/ЕС від 23 квітня 2009 року.

2. Мета і шляхи її досягнення

Проект Закону розроблено з метою збалансування ринку електричної енергії, а також раціонального використання електричної енергії виробниками електричної енергії для власних потреб, недопущення дискримінації між різними групами виробників електричної енергії, які використовують різні види альтернативних джерел енергії для її виробництва, а також усунення технічних перепон у застосуванні існуючих положень Закону.

Досягнення мети передбачається шляхом:

- 1) приведення розрахунку «зеленого» тарифу для електроенергії, виробленої з енергії сонячного випромінювання, та «зеленого» тарифу для суб'єктів господарювання, які експлуатують мікро-, міні- або малі гідроелектростанції, а також «зеленого» тарифу для приватних домогосподарств, які виробляють електричну енергію з енергії сонячного випромінювання, до розрахунків «зеленого» тарифу для електричної енергії, виробленої з енергії вітру, біомаси, біогазу. А саме, встановлення порядку розрахунку «зеленого» тарифу на електроенергію, вироблену з енергії сонячного випромінювання, та «зеленого» тарифу

для суб'єктів господарювання, які експлуатують мікро-, міні- або малі гідроелектростанції, а також «зеленого» тарифу для приватних домогосподарств, які виробляють електричну енергію з енергії сонячного випромінювання, без врахування тарифного коефіцієнта, що застосовується для пікового періоду часу (для тризонної тарифної класифікації) для споживачів другого класу напруги на січень 2009 року (тобто без врахування мультиплікаційного коефіцієнта 1,8) для вищезазначених виробників електроенергії;

- 2) недопущення практики застосування фіксованих роздрібних цін на електричну енергію окремим суб'єктам господарювання, скасування наявних преференцій при приєднанні об'єктів альтернативної електроенергетики до електричних мереж електропередавальних організацій.

3. Правові аспекти

Нормативно-правові акти, що діють у цій сфері – закони України «Про електроенергетику», «Про альтернативні види палива», «Про засади функціонування ринку електричної енергії України».

4. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту Закону не потребуватиме додаткових видатків з Державного бюджету України.

5. Прогноз результатів

Прийняття запропонованого законопроекту сприятиме ефективному використанню енергоресурсів, зниженню енергоємності виробництва, позитивно вплине на фінансовий стан підприємств та збільшить конкурентоздатність виробленої продукції, покращить екологічну ситуацію, сприятиме зниженню енергозалежності України.

Народні депутати України

Зарубінський О.О.

Ковач В.І.

Груба Г.І.

Домбровський О.Г.